

**Broedvogels van de Vlakte
van Polet, Kooi duinen,
Neerlandsreid en Vennootsoerd
op Ameland in 2024**



Jelle Postma

Sovon-rapport 2025/24



Broedvogels van de Vlake van Polet, Kooiduinen, Neerlandsreid en Vennootsoerd op Ameland in 2024

Jelle Postma



Sovon-rapport 2025/24
Dit rapport is samengesteld
in opdracht van Bosgroep Noord-Oost Nederland



Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2025

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Bosgroep Noord-Oost Nederland

Wijze van citeren: Postma J. 2025. Broedvogels van de Vlake van Polet, Kooiuiduin, Neerlandsreid en Vennootsoerd op Ameland in 2024. Sovon-rapport 2025/024. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's: Jelle Postma

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

Samenvatting	6
1. Inleiding	7
2. Beschrijving van het gebied	8
3. Werkwijze	10
3.1. Methode & veldwerk	10
3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens	10
3.3. Weers- en andere omstandigheden	11
3.4. Afwijkingen/foutendiscussie	12
4. Resultaten	13
4.1. SNL-beheertypen	14
4.2. Monitoring Neerlandsreid 1996-2024	15
4.3. Soortbesprekingen	18
5. Evaluatie	22
6. Literatuur	23
Bijlage 1. Aantalsontwikkeling Neerlandsreid 1996-2024	24
Bijlage 2. Verspreidingskaarten	26

Samenvatting

In 2024 zijn in opdracht van Bosgroep Noord-Oost Nederland een aantal particulier beheerde terreinen op Ameland (607 ha) gekarteerd op broedvogels. Van west naar oost zijn dit de Vlake van Polet, Kooiduinen, Neerlandsreid en Vennootsoerd.

In het hele gebied zijn vijf integrale bezoeken gebracht die meestal rond zonsopgang aanvingen. Behalve voor Nachtzwaluw, waar een speciale ronde voor werd gedaan, zijn er geen expliciete nachtbezoeken voor andere soorten gedaan. Er is (inclusief BMP-proefvlak Neerlandsreid) in totaal 84 uur en 47 minuten gespendeerd aan veldwerk, wat neerkomt op een onderzoekintensiteit van 8,4 minuten/ha.

In totaal zijn in het geïnventariseerde gebied 75 soorten vastgesteld als broedvogel of territoriumhouder, waarvan er 67 integraal zijn gekarteerd. De zeer algemene soorten Winterkoning, Roodborst, Merel, Tjiftjaf, Fitis, Koolmees, Pimpelmees en Vink waren aanwezig als broedvogel maar zijn niet geteld. Voor Houtsnip geldt dat er geen specifieke bezoeken zijn gebracht, alleen toevallige waarnemingen zijn meegenomen.

Van de aangetroffen soorten staan er 18 op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten (van Kleunen *et al.* 2017): Slobeend, Pijlstaart, Koekoek, Bontbekplevier, Wulp, Grutto, Tureluur, Grote Mantelmeeuw, Noordse Stern, Grauwe Klauwier, Veldleeuwerik, Spotvogel, Grauwe Vliegenvanger, Nachtegaal, Tapuit, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu.



Oerdswater, een permanent onder water staande duinvallei in het centrale deel van het Vennootsoerd, 13 juni 2024, Jelle Postma.

1. Inleiding

In 2024 zijn in opdracht van Bosgroep Noord-Oost Nederland een aantal particulier beheerde terreinen op Ameland (607 ha) gekarteerd op broedvogels. Van west naar oost zijn dit Vlake van Polet, Kooiuidinen, Neerlandsreid en Vennootsoerd. De inventarisatie vond plaats in het kader van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL), waarin onder andere het monitoren van broedvogels in een zesjarige cyclus wordt vereist en waarvan de resultaten worden gerapporteerd aan de betreffende provincie. Deze inventarisatie viel samen met een kartering in de gebieden van andere terreinbeheerders op de Waddeneilanden, en daarnaast een integrale broedvogelkartering van karakteristieke broedvogels in de gehele internationale Waddenzee. Eerdere dergelijke integrale karteringen vonden plaats in 1991, 1996, 2001, 2006, 2012 en 2018 waarbij het hele Waddengebied tussen Den Helder en Esbjerg in Denemarken is geïnventariseerd. Het veldwerk werd uitgevoerd door Jelle Postma, werkzaam voor Sovon Vogelonderzoek.

Dank gaat uit naar alle betrokkenen. Rutger Diertens was contactpersoon bij Bosgroep Noord-Oost Nederland. Veehoeder Theo Beijaard gaf nuttige tips op het Neerlandsreid. Johan Krol leverde aanvullende informatie over het voorkomen van roofvogels, kolonievogels en zeldzame broedvogels. Via Joppe Lodewijks van Natuurcentrum Ameland en Peter Brandhof van Brandhof Natuur & Platteland ontvingen we dronedata van Eider nesten. Sovon-collega's Bas Hissel en Lara Marx droegen bij aan de totstandkoming van dit rapport. Rutger Diertens, en Sjouke Scholten van Sovon voorzagen het concept van commentaar. In dit rapport worden de soorten gepresenteerd volgens de systematiek van het International Ornithological Committee (IOC).



Begrazing met paarden in de Kooiuidinen, 12 juni 2024, Jelle Postma.

2. Beschrijving van het gebied

Het waddeneiland Ameland (zie figuur 1) is gelegen in de provincie Friesland tussen de buureilanden Terschelling en Schiermonnikoog. De afstand tot het Friese vasteland is ongeveer acht kilometer. De geïnventariseerde terreinen van Bosgroep Noord-Oost Nederland strekken zich uit vanaf de westelijk gelegen Vlakte van Polet (naast bos Briksduinen) bij het dorp Nes tot het Vennootsoerd in het oosten van het eiland. Het totale geïnventariseerde onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van 907 hectare en kan onderverdeeld worden in heideterreinen, duinlandschappen, grasland en kwelder. Onderstaande informatie is deels afkomstig uit het Document PAS-gebiedsanalyse voor Ameland (Lammerts *et al.* 2017).

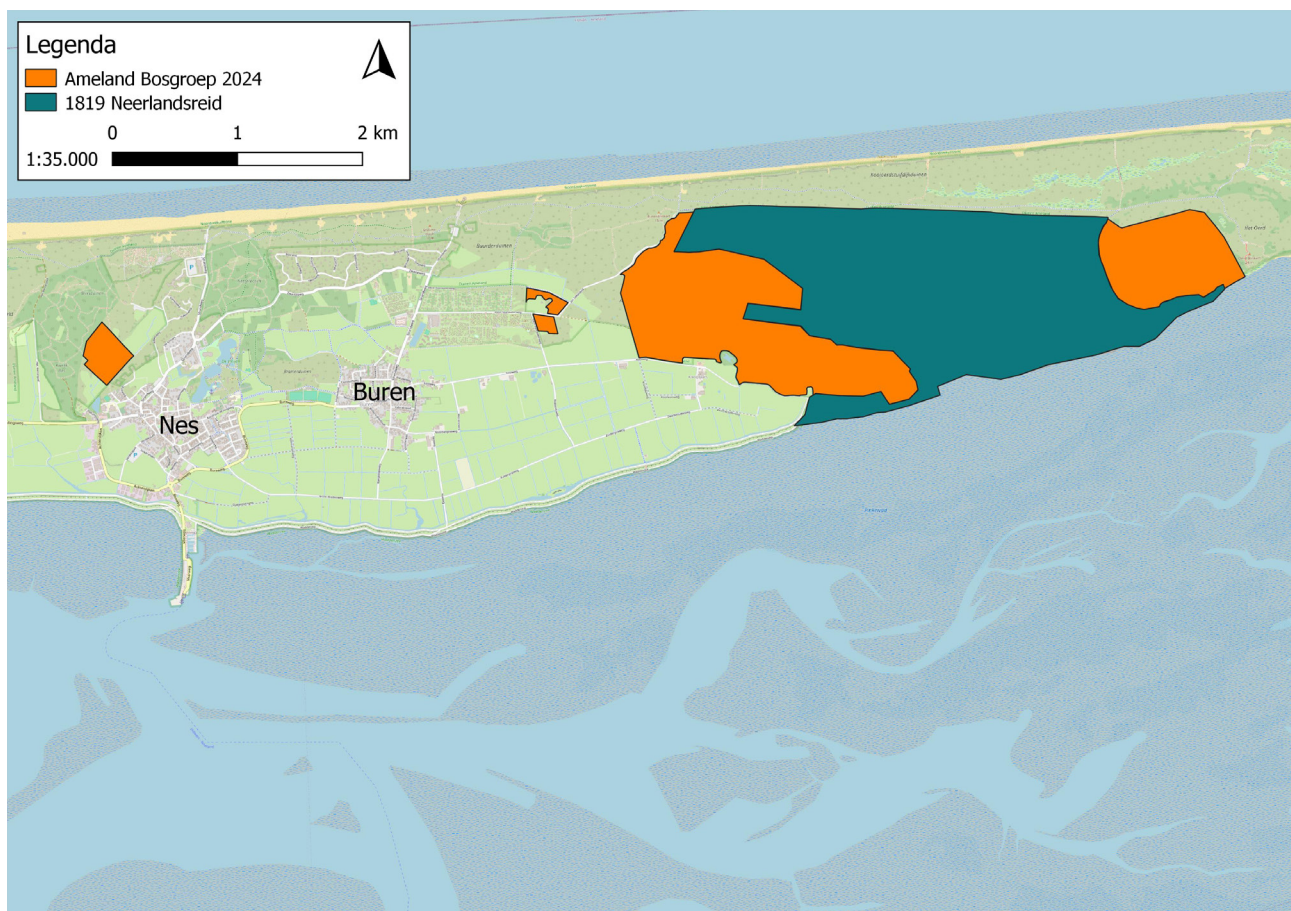
Het grote oostelijk aaneengesloten gebied bestaat uit de Kooидуinen, Neerlandsreid en Vennootsoerd en wordt beheerd door 'De Vennoot' oftewel de 'BV Maatschappij tot Exploitatie van onroerende goederen op het Oosteinde Oerd en Neerlands Reid'. Hier vindt begrazing plaats met koeien, paarden en schapen. In de volksmond wordt het gebied vaak 'De Vennoot' genoemd.

Vlakte van Polet

Dit heideterrein, afgewisseld met bosschages en struweel is gelegen tussen het bos Briksduinen (ook wel Kwekerijbos) vlak ten noordwesten van het dorp Nes.

Kooiduinen

Dit gebied is oostelijk van het dorp Buren gelegen. Een aantal kleine veldjes zijn omringd door camping Klein Vaarwater, en rondom het buurtschap Kooiplaats liggen de Kooiduinen. Binnen de Kooiduinen is een eendenkooi aanwezig (net buiten begrenzing getelde gebied). Dankzij een vrij hoog kalkgehalte en langdurige extensieve begrazing kent het gebied een grote variatie. Door de begrazing wordt de vegetatie kort gehouden en vindt her en der verstuiving plaats waardoor lokaal weer kalkrijk zand aan de oppervlakte komt. Met name aan de oostkant zijn een aantal kleine bosjes aanwezig en aan de noordwestkant ligt vlak tegen het fietspad langs de Bureblinkert bij Paal 17 een verruigd stuk met riet.



Figuur 1. Overzicht van het gekarteerde gebied.

Neerlandsreid

Het Neerlands Reid ligt tussen de Kooiuidinen aan de westkant, de Kooi-Oerdstuifdijkduinen aan de noordkant en de Vennootsoerd aan de oostkant. Het wordt vooral begraasd door schapen (west – en middenstuk) en ook door koeien aan de west- en oostkant. Aan de zuidkant bestaat het gebied grotendeels uit lage kwelder, vooral rondom de westelijk gelegen Zinkesloot en de oostelijk gelegen Oerdersloot. Deze loopt geleidelijk over in een hoge kwelder met brakke graslandvegetaties. Aan de zuidkant en in het midden van het gebied zijn lage duintjes gelegen. Aan de noordwestkant is, gescheiden van de rest van het gebied door middel van een hekwerk, vochtig weidevogelgrasland aanwezig. Vooral langs de Oerdersloot zijn belangrijke hoogwatervluchtplaatsen aanwezig.

Om de Waddenbroedvogels goed te volgen is binnen het Broedvogel Monitoring Project, als onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), een proefvlak van 375 hectare groot neergelegd. Deze werd voor het eerst in 1996, en daarna met ingang van 1998 jaarlijks geteld. Vanaf 2008 wordt het proefvlak jaarlijks geteld door Jelle Postma.

Vennootsoerd

Het Vennootsoerd is onderdeel van het duinboogcomplex Oerderduinen. Het bestaat uit hogere duinen met in het midden een permanent onder water staande duinvallei welke door struweel wordt omringd.

In het gebied zijn verschillende SNL-beheertypen van toepassing. Tabel 1 en figuur 4 geven een overzicht van de oppervlakte en ligging van de aanwezige beheertypen in het onderzoeksgebied.

Tabel 1. Overzicht van SNL-beheertypen met de oppervlakte binnen de particuliere terreinen van op Ameland.

Natuurbeheertype	Opp (ha)
N01.01 Zee en wad	0,13
N01.02 Duin- en kwelderlandschap	63,12
N08.02 Open duin	171,23
N08.04 Duinheide	3,27
N09.01 Schor en kwelder	306,6
N13.01 Vochtig weidevogelgrasland	61,94
Overig	0,62
Totaal	606,91



De Oerdersloot op het Neerlandsreid, 22 juni 2024, Jelle Postma.

3. Werkwijze

3.1. Methode & veldwerk

Bij het uitvoeren van het broedvogelonderzoek is de SNL-karteringsmethode toegepast (van Manen 2024), gebaseerd op de door Sovon ontwikkelde Broedvogel Monitoring Project-methode (Vergeer *et al.* 2023). Hierbij zijn de meeste aanwezige soorten gekarteerd, met uitzondering van de acht meest algemene: Winterkoning, Merel, Roodborst, Tjiftjaf, Fitis, Koolmees, Pimpelmees en Vink. Binnen het BMP-proefvlak Neerlandsreid zijn alle soorten geteld, behalve Eider.

De werkwijze was gericht op het registreren van zang, balts en overige waarnemingen, waarbij veel aandacht uitging naar uitsluitende (gelijktijdige) waarnemingen. Bij roofvogels zijn nesten gezocht als de terreingesteldheid dit toeliet.

In het hele gebied zijn vijf integrale bezoeken gebracht (tabel 2) die meest voor of rond zonsopgang aanvingen. Er waren geregeld periodes met regen waardoor soms pas later op de ochtend gestart kon worden. Behalve voor Nachtzwaluw, waar een speciale ronde voor werd gebracht, zijn er geen expliciete nachtbezoeken voor andere soorten gebracht. Toevallige waarnemingen

Tabel 2. Bezoektijden aan het gekarteerde gebied in 2024.

Datum	Ronde	Begintijd	Eindtijd
1-4	1	8:31	9:15
8-4	1	6:28	15:04
9-4	1	6:36	7:23
9-4	1	7:23	12:24
10-4	1	7:13	10:17
6-5	2	9:00	9:44
7-5	2	9:32	13:51
8-5	2	6:21	15:30
8-5	2	15:30	16:58
10-5	2	10:21	13:34
24-5	3	6:05	6:51
26-5	3	9:03	13:05
27-5	3	5:25	10:39
27-5	3	15:21	18:12
28-5	3	13:33	17:23
7-6	4	6:10	7:01
10-6	4	12:21	18:34
12-6	4	5:02	12:05
13-6	4	6:06	9:14
22-6	5	7:16	13:09
22-6	nacht	22:37	23:19
23-6	5	10:52	11:58
27-6	5	9:14	9:50
28-6	5	5:38	9:04
29-6	5	4:26	4:31
30-6	5	6:55	8:51

zijn volgens afspraak wel in de soortenlijsten opgenomen. Op het Neerlandsreid werd ook overdag geteld, daarmee vooral rekening houdend met het tij (en de hoogwatervluchtplaatsen). Er is (inclusief BMP-proefvlak Neerlandsreid) in totaal 84 uur en 47 minuten gependend aan veldwerk, wat neerkomt op een onderzoekintensiteit van 8,4 minuten/ha. Waar mogelijk werd gefietst tijdens het veldwerk en waar dat niet kon, gelopen.

De kolonies van Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw werden geteld door eerst de verhouding tussen beide soorten te bepalen, daarna door middel van een opvliegtelling het aantal individuen te schatten, waarna dit aantal werd gedeeld door 1,5. Met gebruik van de verhouding tussen beide soorten werd vervolgens het aantal broedparen bepaald. Eiders zijn binnen de territoriumkartering geteld (individuen/paren/nestindicatief gedrag), maar daarmee kan voor deze soort geen compleet beeld worden gegeven. Daarnaast zijn er langs de gehele Amelander waddenkust vier tellingen gehouden waarbij alle mannen, vrouwen en onvolwassen mannen zijn geteld. Op basis van de uitkomsten kan een inschatting worden gegeven van het aantal broedende vrouwen. Op 29 april en 8 mei werd door Brandhof Natuur & Platteland met een drone over het Neerlandsreid gevlogen om broedende eiders in kaart te brengen, hiermee werd ook een beeld gekregen. Deze tellingen worden besproken bij de soorttekst van Eider.

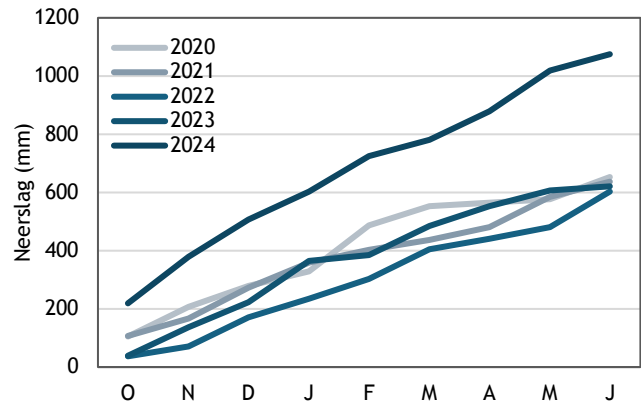
3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens

In het veld zijn de waarnemingen ingevoerd op een tablet in de app Avimap, waarbij voor iedere waarneming soort, locatie, tijdstip en broedcode zijn vastgelegd, inclusief de door de waarnemer afgelegde route. Na afloop zijn de data doorgestuurd naar de server van Sovon. De waarnemingen zijn automatisch geclusterd, waarbij gebruik is gemaakt van criteria die licht afwijken van de standaard BMP-criteria, vanwege het kleinere aantal bezoeken (van Manen 2024). Binnen het BMP-proefvlak Neerlandsreid werd geclusterd volgens de criteria uit Vergeer *et al.* (2023). Automatisch clusteren gaat in veel gevallen goed, maar resultaten moeten goed worden gecontroleerd, vooral vanwege fouten of slordigheden bij invoer in het veld. De database is zorgvuldig gecontroleerd op onzuiverheden. Plaatselijk zijn door de afwisseling tussen particuliere terreinen en die van derden territoria buiten de grenzen van het onderzoeksgebied gesitueerd. De uiteindelijke territoria zijn niet opgeteld bij de totalen maar wel zichtbaar op de soortkaarten (zie bijlage 2).

3.3. Weers- en andere omstandigheden

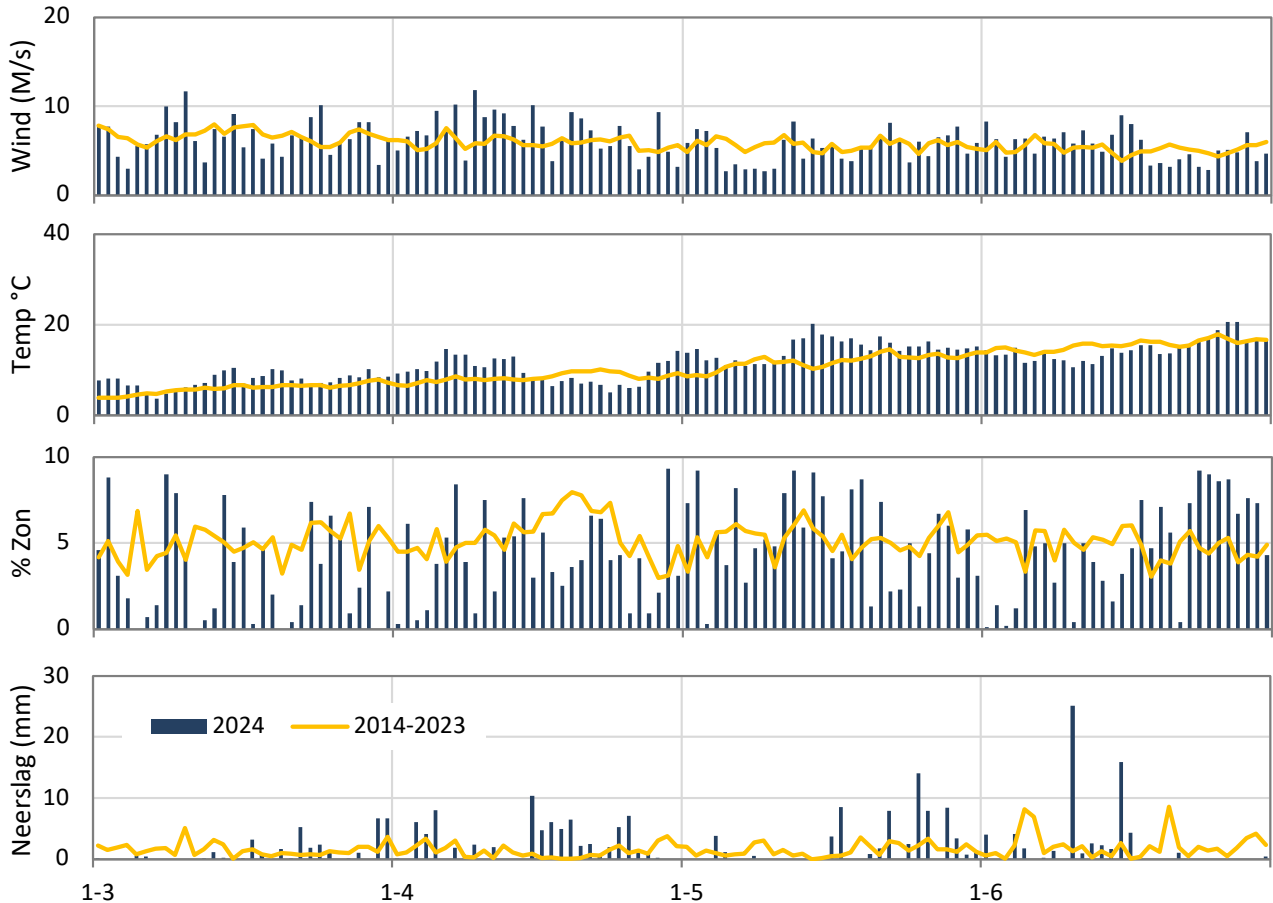
Het weer is van invloed op de vogelactiviteit en daardoor medebepalend voor de effectiviteit van het inventariseren. Slechte weersomstandigheden (regen, windkracht >4 Bft) kunnen leiden tot een lagere trefkans en op deze dagen is niet gekarteerd. In figuur 3 zijn de weersvariabelen per maand weergegeven in het broedseizoen 2024 aan de hand van gegevens van het dichtstbijzijnde KNMI station, locatie Hoorn – Terschelling.

De winter van 2024 was zeer zacht, nat en somber. Op enkele korte periodes in december en januari na, bleef de temperatuur boven nul. Het is daarom niet aannemelijk dat het winterweer in 2024 heeft geleid tot sterfte onder vorstgevoelige vogelsoorten. Het jaar 2024 onderscheidde zich vooral van de voorgaande jaren door de vele neerslag. In figuur 2 staat de cumulatieve hoeveelheid per maand, te beginnen in oktober van het voorgaande jaar in 2020-2024. Daarbij is duidelijk dat de omstandigheden voorafgaande en tijdens het broedseizoen van 2024 niet alleen van meet af aan nat waren, maar dat ook bleven. Hogere waterstanden in natuurgebieden leidden tot andere mogelijkheden, en daardoor een andere mogelijke verspreiding van watervogels.



Figuur 2. Jaarlijkse cumulatieve neerslagsom per maand in de periode oktober-juni in De Bilt voorafgaand aan en tijdens het broedseizoen (Bron: KNMI).

Van de vogelgriep, die in 2023 serieuze invloed had op aantallen van sommige soorten broedvogels, was in 2024 niet zo veel meer te merken. Met name bij langlevende soorten met een trage reproductie, is het echter waarschijnlijk dat de stand in 2024 is beïnvloed door sterfte in eerdere jaren.



Figuur 3. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonschijn en hoeveelheid neerslag per dag in 2024 en in de periode 2014-2023 in Hoorn, Terschelling. (Bron: KNMI).

Op Ameland was sprake van extreem natte omstandigheden, met name merkbaar in de duinvalleien. Dit speelde overigens minder in de in dit rapport behandelde terreindelen. De weersomstandigheden voor inventarisatie waren in 2024 ook bepaald niet gunstig. Met name in april regende en waaide het veel, waardoor er weinig dagen met optimale inventarisatie-omstandigheden overbleven (figuur 3). De relatief koude en natte periode in de loop van april kan er bovendien toe hebben geleid dat een deel van de broedvogels trek naar broedgebieden uitstelde en zangactiviteit gering was. Dit kan bij sommige soorten een drukkende invloed hebben gehad op de gevonden aantallen. In de overige maanden waren de weersomstandigheden, afgezien van een aantal dagen met neerslag en harde wind in mei en juni, redelijk gunstig voor inventarisatie.

Tijdens springtij en storm kunnen de waterstanden in de Waddenzee dermate hoog worden dat de Neerlandsreid voor een groot deel overstromd raakt.

Daarnaast is door bodemdaling als gevolg van gaswinning voor verschillende soorten broedvogels een verhoogd overstromingsrisico ontstaan (Duijns *et al.* 2024). Hierdoor kunnen door bovengemiddeld hoge waterstanden lagere delen al overstromen (zoals rond de Oerdersloot). Op in ieder geval 9 april en 11 juni zijn grote delen van het Neerlandsreid overstromd (zie foto's).

3.4. Afwijkingen/foutendiscussie

Ondanks de natte terreinomstandigheden leverde dit voor de kartering geen problemen op. Van Eider kan geen zeker aantal worden opgegeven omdat de soort erg lastig is te karteren. Verder zijn er geen redenen om aan te nemen dat de resultaten afwijken van andere basiskarteringen en/of de langjarige monitoring op het Neerlandsreid.



Neerlandsreid met het zicht op de Oerdersloot, bekeken vanaf het Vennootsoerd, op 9 april 2024 om 12:24 (boven) en op 10 april 2024 om 07:28 (onder), Jelle Postma.

4. Resultaten

In totaal werden in het geïnventariseerde gebied 75 soorten vastgesteld als (mogelijke) broedvogel of territoriumhouder, waarvan er 67 integraal zijn gekarteerd (tabel 3). De zeer algemene soorten Winterkoning, Roodborst, Merel, Tjiftjaf, Fitis, Koolmees, Pimpelmees en Vink waren aanwezig als broedvogel maar zijn niet geteld. Voor Houtsnip geldt dat er geen specifieke bezoeken zijn gebracht, alleen toevallige waarnemingen zijn meegenomen. De opgegeven aantallen territoria van deze soort in tabel 3 zijn daarom niet compleet.

Van de aangetroffen soorten staan er 18 op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten (van Kleunen *et al.* 2017): Slobeend, Pijlstaart, Koekoek, Bontbekplevier, Wulp, Grutto, Tureluur, Grote Mantelmeeuw, Noordse Stern, Grauwe Klauwier, Veldleeuwerik, Spotvogel, Grauwe Vliegenvanger, Nachtegaal, Tapuit, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu. Dit betreft ruim één op de vijf (24%) van het totale aantal vastgestelde soorten. Hiervan vallen 9 soorten in de categorie 'gevoelig', 5 soorten staan te boek als 'kwetsbaar' en 4 soorten zijn landelijk 'bedreigd'. De top vijf van meest algemene soorten bestaat uit Scholekster, Grauwe Gans, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw en Graspieper. Van de zangvogels is Graspieper het meest algemeen, gevolgd door Grasmus en Veldleeuwerik.

Tabel 3. Broedvogels in het gekarteerde gebied in 2024. De Rode lijststatus (van Kleunen *et al.* 2017) is opgenomen in de kolom RL. (EB = Ernstig bedreigd, BE = Bedreigd, KW=Kwetsbaar, GE=Gevoelig). De aantallen van Houtsnip zijn niet compleet.

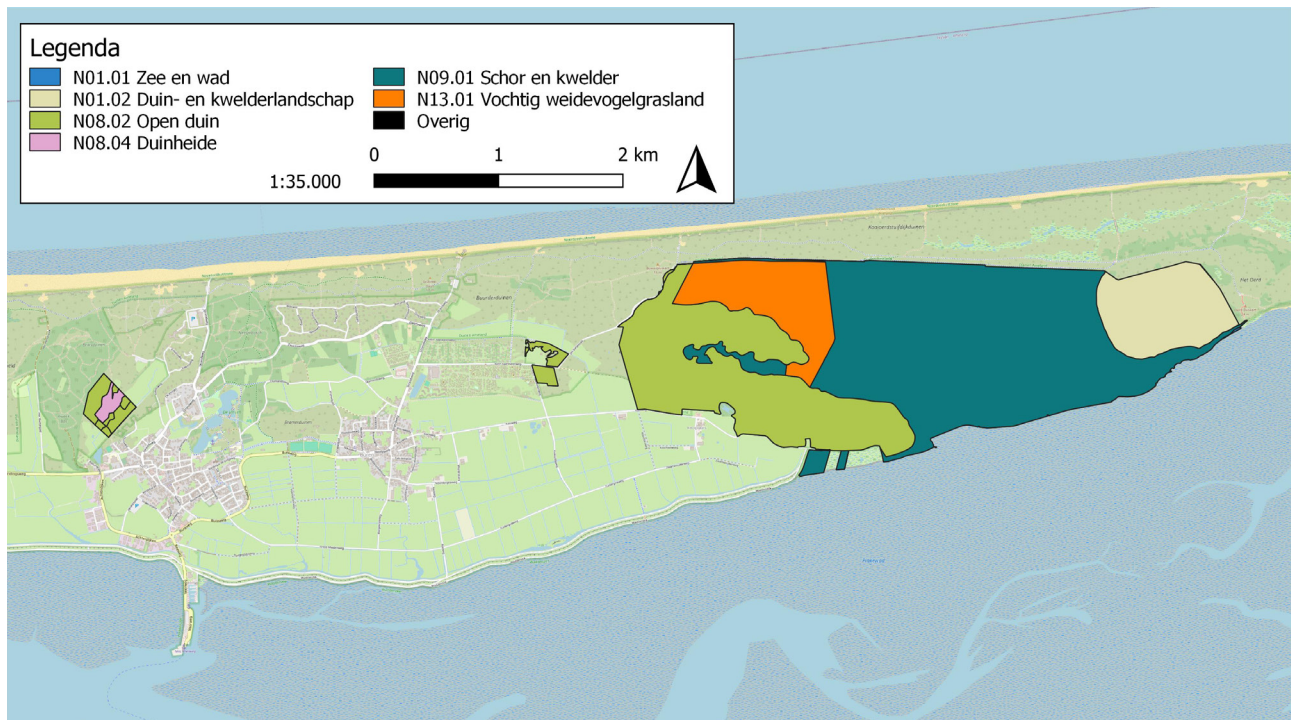
Soort	N	N/100ha	RL
Brandgans	1	0,16	
Grauwe Gans	273	44,98	
Nijlgans	4	0,66	
Bergeend	58	9,56	
Slobeend	12	1,98	KW
Krakeend	14	2,31	
Wilde Eend	34	5,6	
Soepeend	1	0,16	
Pijlstaart	2	0,33	BE
Tafeleend	1	0,16	
Kuifeend	10	1,65	
Eider	38	6,26	
Fazant	17	2,8	
Nachtzwaluw	2	0,33	
Koekoek	4	0,66	KW
Holenduif	11	1,81	
Houtduif	8	1,32	
Waterhoen	4	0,66	
Meerkoet	7	1,15	
Dodaars	1	0,16	
Fuut	1	0,16	
Scholekster	370	60,96	
Kluut	24	3,95	
Kievit	36	5,93	
Bontbekplevier	2	0,33	KW
Wulp	4	0,66	KW
Grutto	22	3,62	GE
Houtsnip	2	0,33	
Tureluur	39	6,43	GE
Kokmeeuw	3	0,16	
Stormmeeuw	51	0,66	
Grote Mantelmeeuw	1	0,16	GE
Zilvermeeuw	193	0,66	
Kleine Mantelmeeuw	107	0,66	

Soort	N	N/100ha	RL
Noordse Stern	16	2,64	BE
Bruine Kiekendief	2	0,33	
Buizerd	3	0,49	
Grauwe Klauwier	1	0,16	BE
Ekster	1	0,16	
Kauw	4	0,66	
Zwarte Kraai	8	1,32	
Veldleeuwerik	37	6,1	GE
Oeverzwaluw	22	3,62	
Rietzanger	20	3,3	
Kleine Karekiet	1	0,16	
Bosrietzanger	5	0,82	
Spotvogel	17	2,8	GE
Sprinkhaanzanger	6	0,99	
Zwartkop	15	2,47	
Tuinfluit	16	2,64	
Braamsluiper	16	2,64	
Grasmus	54	8,9	
Zanglijster	3	0,49	
Grauwe Vliegenvanger	2	0,33	GE
Blauwborst	6	0,99	
Nachtegaal	13	2,14	KW
Gekraagde Roodstaart	3	0,49	
Roodborsttapuit	7	1,15	
Tapuit	1	0,16	BE
Heggenmus	12	1,98	
Gele Kwikstaart	8	1,32	GE
Graspieper	69	11,37	GE
Boompieper	1	0,16	
Groenling	5	0,82	
Kneu	22	3,62	GE
Putter	10	1,65	
Rietgors	5	0,82	

4.1. SNL-beheertypen

In figuur 4 is de verspreiding van SNL-beheertypen weergegeven, en in tabel 4 staan de beheertypen met de kwalificerende vogelsoorten. Het hoogste aantal kwalificerende soorten werd aangetroffen in SNL-pakket 'duin- en kwelderlandschap', met 11 soorten. De

hoogste dichtheden aan kwalificerende soorten waren echter aanwezig in 'schor of kwelder' (vooral door de hoge dichtheden van Scholekster), gevolgd door 'open duin' en 'duin- en kwelderlandschap'. In pakket 'duinheide' werden geen kwalificerende soorten gevonden, maar dit komt mede door de kleine oppervlakte (3,27 hectare).



Figuur 4. SNL-beheertypen in het onderzoeksgebied.

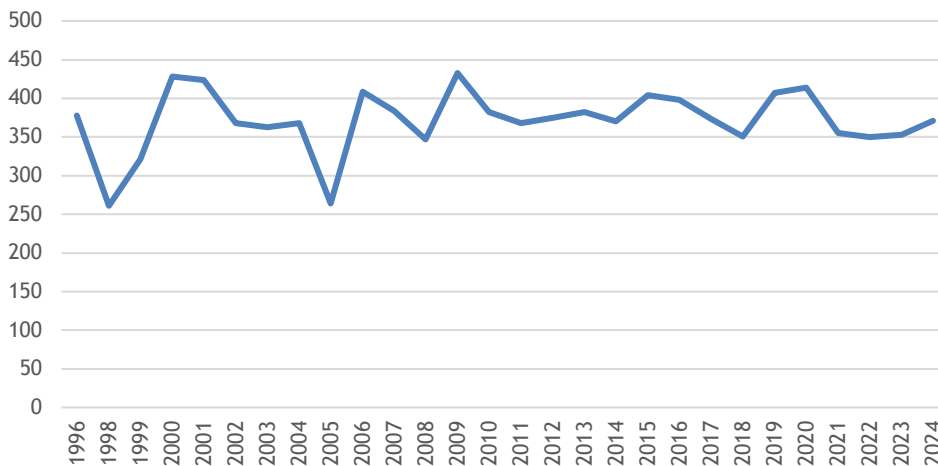
Tabel 4. In het gebied voorkomende SNL-typen met kwalificerende vogelsoorten. -= geen kwalificerende soort voor dit type. Beheertypen waarvoor geen kwalificerende vogelsoorten zijn aangewezen, zijn niet in de tabel opgenomen.

SNL beheertype	N01.02	N08.02	N09.01	N13.01
Omschrijving	duin- en kwelderlandschap	open duin	schor of kwelder	vochtig weidevogelgrasland
Oppervlakte (ha)	63,1	171,2	306,6	61,93
Bergeend	17	24	15	-
Slobeend	5	-	-	-
Eider	32	1	-	-
Dodaars	1	-	-	-
Scholekster	1	-	292	-
Kluut	-	-	24	-
Wulp	-	-	-	1
Grutto	-	-	-	22
Tureluur	-	-	23	17
Grauwe Klauwier	-	1	-	-
Veldleeuwerik	-	3	-	9
Sprinkhaanzanger	1	-	-	-
Braamsluiper	7	9	-	-
Blauwborst	2	-	-	-
Nachtegaal	8	5	-	-
Roodborsttapuit	-	7	-	-
Graspieper	5	33	-	11
Kneu	3	19	-	-

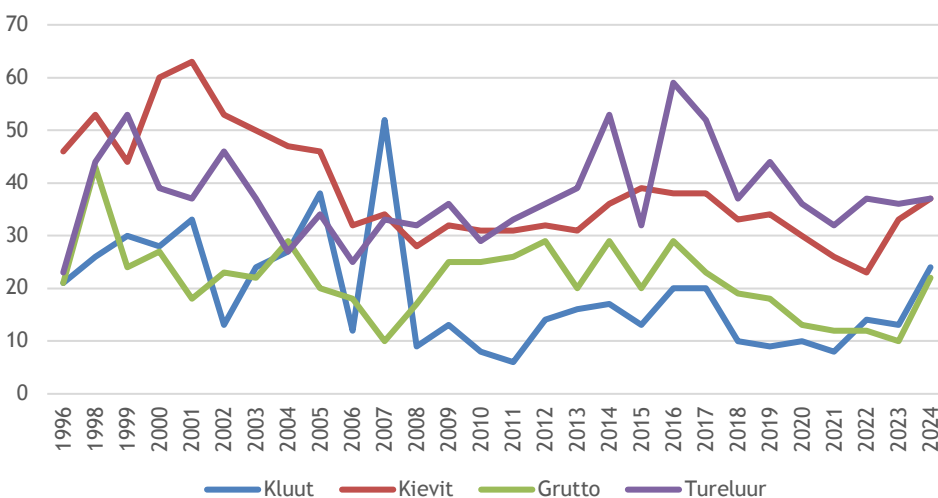
4.2. Monitoring Neerlandsreid 1996-2024

Het BMP-proefvlak op het Neerlandsreid (375 hectare) werd voor het eerst in 1996, en daarna jaarlijks vanaf 1998 geteld (vanaf 2008 door Jelle Postma). Het is onderdeel van een aantal steekproefgebieden om de aantalsontwikkeling van typerende Waddenbroedvogels te kunnen vaststellen. Daarnaast is de monitoring de laatste jaren van belang om de effecten van bodemdaling op broedvogels te kunnen meten (Duijns *et al.* 2024). De jaarlijks vastgestelde aantallen staan in bijlage 1. Daarnaast worden in de figuren 5 tot en met 10 nog aantalsontwikkelingen getoond voor een aantal soorten.

Aantallen Kluten lagen in de beginjaren hoger, waarna een afname plaatsvond. 2024 was een relatief goed jaar met 24 broedparen. Scholekster is de meest talrijke soort en de vastgestelde aantallen zijn vrij stabiel (rond 370 territoria), afgezonderd van een aantal slechtere jaren in 1998 en 2005. De aantallen van Kievit zijn na een afname tussen 2000 en 2005 ook redelijk stabiel met gemiddeld 32 territoria. Grutto had 22 territoria in 2024, flink hoger dan in de afgelopen jaren lage aantallen. Alle territoria waren aanwezig in het noordwestelijk gelegen SNL-type weidevogelrijk grasland. Voor dit SNL-type is de Kemphaan ook een kwalificerende soort. Een alarmerende Kemphen in 2016 toont aan dat een broedgeval van deze zeldzame soort niet is uitgesloten. Het aantal Tureluurs fluctueert behoorlijk van jaar op jaar, maar gemiddeld genomen is de soort ook stabiel. De soort broedt zowel in grasland als op kwelderdelen.



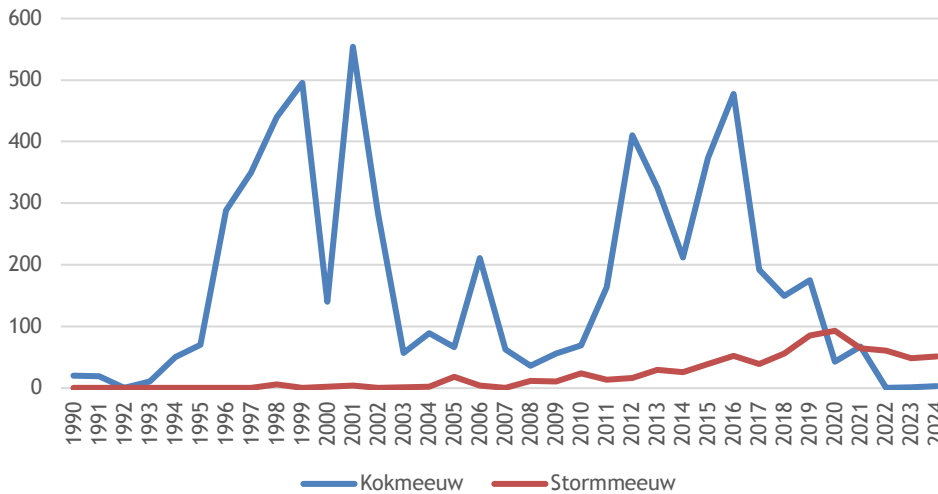
Figuur 5. Aantalsontwikkeling van Scholekster op het Neerlandsreid vanaf 1990.



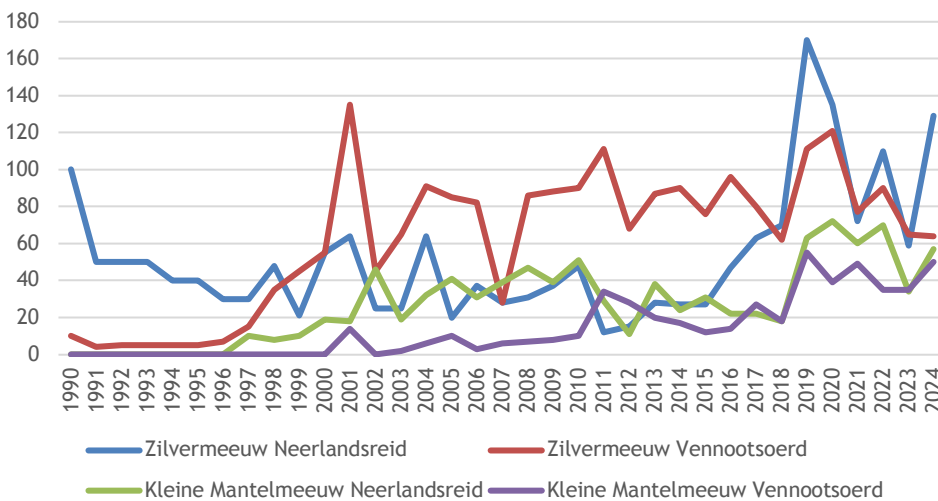
Figuur 6. Aantalsontwikkeling van Kluit, Kievit, Grutto en Tureluur op het Neerlandsreid vanaf 1990.

Kokmeeuwkolonies kunnen in sommige jaren relatief hoge aantallen hebben, maar in de jaren 2022-2024 zijn er nog maar enkele broedparen aanwezig. De aantallen van Stormmeeuw zijn de laatste 10 jaren juist toegenomen (maximaal 93 in 2020). Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw hebben zowel op het Neerlandsreid als het Vennotsoerd een aantal deelkolonies. Op het

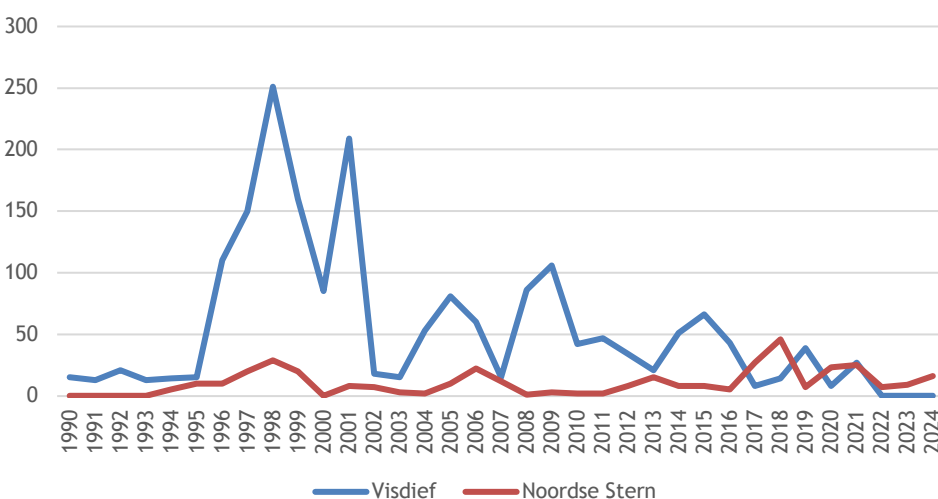
Neerlandsreid nemen beide soorten de laatste jaren toe. Visdief had tussen 1996 en 2009 jaren met hogere aantallen (1998: 251, 2001: 209), vooral na 2009 (106) is de soort afgenomen en in 2024 waren de soort afwezig. Noordse Stern is ook in wisselende aantallen aanwezig, maar is gemiddeld genomen de laatste jaren toegenomen.



Figuur 7. Aantalsontwikkeling van Kokmeeuw en Stormmeeuw op het Neerlandsreid vanaf 1990.

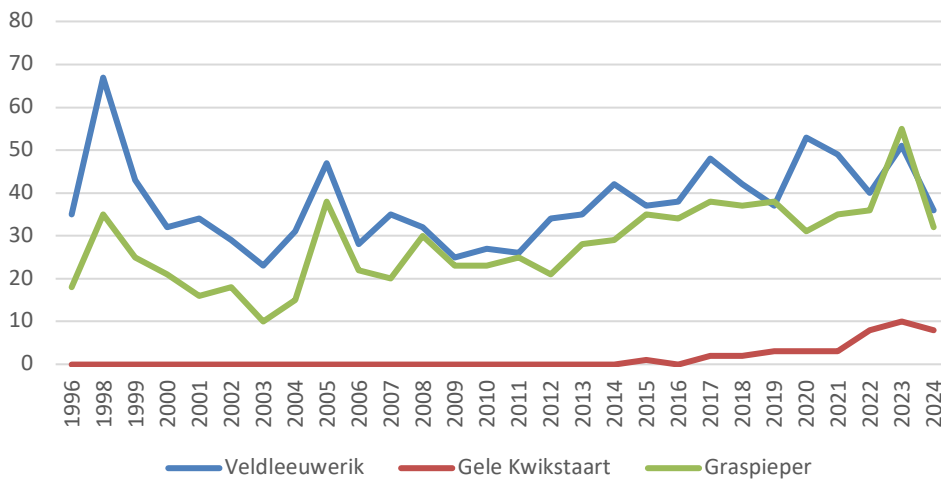


Figuur 8. Aantalsontwikkeling van Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw in de kolonies op het Neerlandsreid en het Vennotsoerd vanaf 1990.



Figuur 9. Aantalsontwikkeling van Visdief en Noordse Stern op het Neerlandsreid vanaf 1990.

Talrijke zangvogels op het Neerlandsreid zijn Veldleeuwerik en Graspieper, ook deze soorten kunnen fluctueren in aantallen maar vanaf 2010 lijken de aantallen iets toe te nemen. De Gele Kwikstaart was voor het eerst in 2015 aanwezig, sindsdien was er een toename tot 8-10 territoria in 2022-2024. Vrijwel alle territoria zijn aanwezig op de kwelder aan de oostkant van de Oerdersloot.



Figuur 10. Aantalsontwikkeling van Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart en Graspieper op het Neerlandsreid vanaf 1990.



Westkant van het Neerlandsreid met weidevogelrijk grasland (N13.01), 27 mei 2024, Jelle Postma.

4.3. Soortbesprekingen

Hieronder volgen een aantal soortbesprekingen met informatie die niet is af te leiden uit de tabellen en verspreidingskaarten. Trendinformatie en algemene soortinformatie is afkomstig van de Sovon-website of database tenzij anders aangegeven.

Grauwe Gans, n=273

Grauwe Ganzen zijn geteld door tijdens de eerste ronde alle broedindicerende waarnemingen, en daarnaast ook alle paren in broedbiotoop te noteren. Vooral op het Neerlandsreid was het onderscheid tussen broedvogels en niet-broedvogels soms lastig te maken. Maar ook daar werden op uiteenlopende plekken nesten gevonden, vandaar dat deze methode waarschijnlijk het meest realistisch beeld geeft. Op het Neerlandsreid werd het eerste territorium in 2008 vastgesteld, pas vanaf 2019 (met 7) namen de aantallen hier sterk toe, met 31 in 2021 en 156 in 2024. Deze trend is ook elders op Ameland aanwezig, welke relatief laat op gang kwam in vergelijking met de rest van Nederland.



Tijdens de eerste week van april kwamen veel nesten vrijwel gelijk synchroon uit, Neerlandsreid, 8 april 2024, Jelle Postma.

Pijlstaart, n=2

De territoria zijn vastgesteld op basis van individuen en paren die gedurende het seizoen meerdere keren werden gezien, maar zonder verdere indicaties voor een broedgeval. Op het Neerlandsreid werd op 8 april en 10 juni een paar gezien, en op 8 mei een mannelijk individu. Op het Vennootsoerd (Oerdswater) werd op 10 april en 8 mei een paar gezien, en op 13 juni waren 3 mannen aanwezig. Aangezien de waarneming op 8 mei uitsluitend was en er op 13 juni in het gebied minstens 3 mannen aanwezig waren lijkt een totaal van 2 territoria daarom gerechtvaardigd.

Eider, n=38-131

Een gebrek aan territoriaal gedrag, een ontbrekende paarband en een verscholen broedwijze maken de soort lastig te karteren. Bij het vaststellen van het aantal vrouwen/'broedparen' is gebruik gemaakt van verschillende methoden: tijdens de reguliere SNL-kartering, dus in een deel van het gebied, zijn individuen, paren en nestindicatieve waarnemingen meegeteld. Binnen het BMP-proefvlak is de soort niet meegenomen omdat ervoor is gekozen om die daar niet te tellen op basis van waarnemingen van individuen en paren (gezien de hoge aantallen langs de kust). Verder werd in een deel van het gebied, op de Neerlandsreid en daarnaast ook op De Hon (bij It Fryske Gea), met een drone gevlogen om nesten op te sporen. Daarnaast zijn er langs de gehele zuidrand van Ameland (verdeeld over vier telgebieden: Veerdam Nes-Ameland Gat, Veerdam Nes-Kooigrië, Neerlandsreid & De Hon) zogenaamde gedifferentieerde tellingen en vrouwentellingen gedaan (zie box).

Op basis van de SNL- en BMP-kartering zijn 38 territoria vastgesteld. Een groot deel hiervan bevond zich op en rond het Oerdswater, enkele toevallig gevonden

Gedifferentieerde tellingen en vrouwentellingen bij Eider (van Manen 2024):

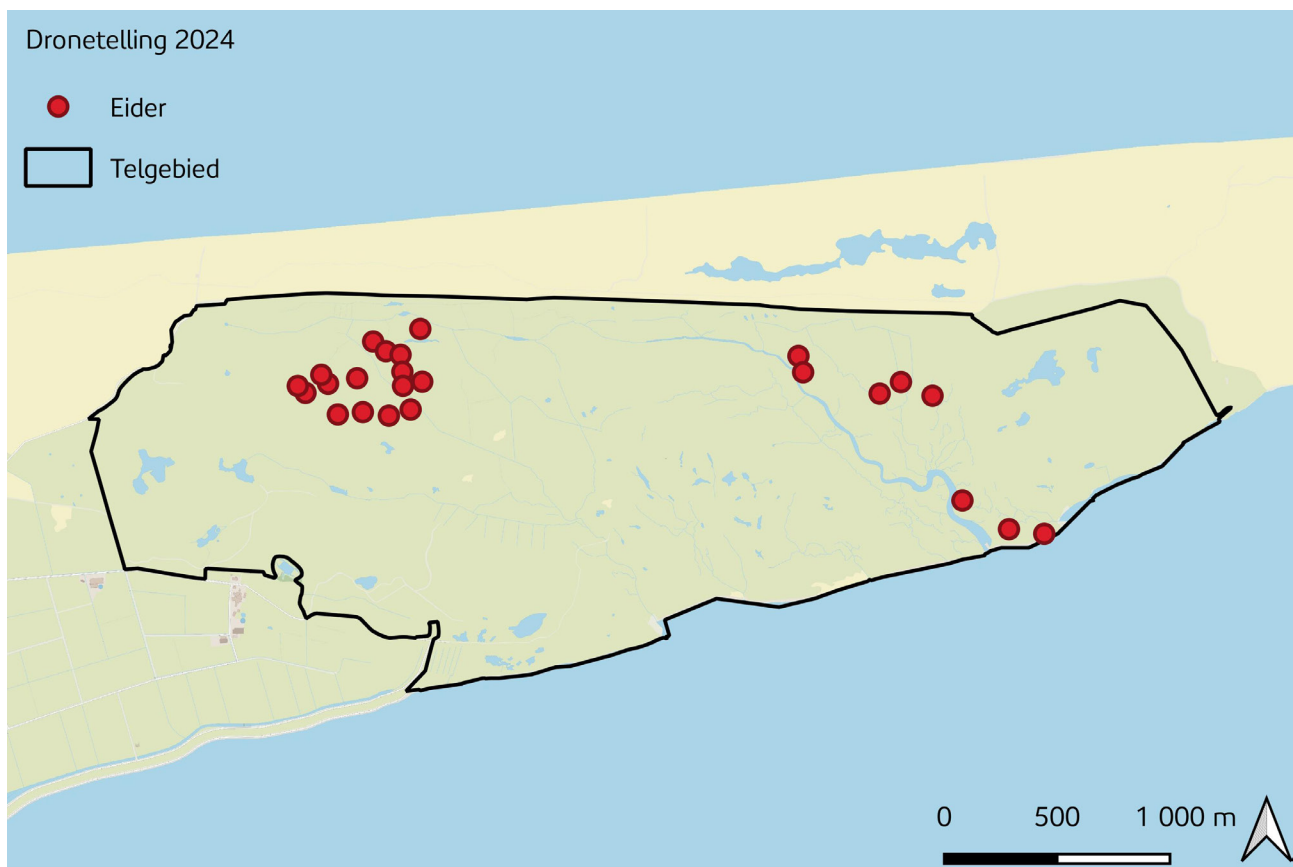
De 'gedifferentieerde telling' is gericht op het aantal vrouwen dat tijdens de tellingen op het nest zit en er wordt uitgegaan van een 1:1 sex-ratio in de populatie. Tijdens hoogwater, wanneer vrijwel alle Eiders uitrusten net boven de hoogwaterlijn, worden adulte mannen, vrouwen en onvolwassen mannen geteld in het gehele gebied. Hierbij wordt bij voorkeur een heel eiland simultaan door enkele waarnemers of door inzet van een vliegtuig (luchtfoto's) in enkele uren geteld. Deze telling wordt tweemaal in het broedseizoen uitgevoerd, rond 1 mei en rond 20 mei. Het aantal broedende vrouwen wordt daarbij berekend door het aantal vrouwen af te trekken van het totaal van de mannen (adult én subadult). De uitkomst van deze som is het aantal ontbrekende vrouwen, waarvan wordt aangenomen dat ze op het nest zitten.

Nu is het vrij onwaarschijnlijk dat zich in de populatie evenveel mannen als vrouwen bevinden en dat daar in de loop van de tijd geen veranderingen in plaatsvinden. Om dat te ondervangen is de 'vrouwentelling' ontwikkeld. Deze telling gaat er vanuit dat het aantal broedende vrouwen kan worden berekend door het verschil te nemen tussen het maximale aantal (meestal rond 1 april) te verminderen met het minimale aantal (meestal rond 1 mei) vogels tijdens de (simultane) hoogwatertelling. Om jaarlijkse verschillen in timing van de eileg op te vangen, wordt aangeraden om in totaal vier tellingen uit te voeren.

nesten binnen het BMP-proefvlak zijn wel meegeteld. In het kader van onderzoek naar bodemdaling werd op 29 april en 8 mei met een drone gevlogen. Op basis van de beelden konden 24 nesten worden vastgesteld op het Neerlandsreid (zie figuur 11, bron: Natuurcentrum Ameland en Brandhof Natuur & Platteland).

In 2024 en een aantal eerdere jaren zijn daarnaast in totaal drie gedifferentieerde en vrouwentellingen gedaan langs de gehele zuidelijke rand van Ameland (van Hollum tot aan De Hon) op 2 en 4 april, 18 april en 5 en 9 mei. Daarnaast werd op 28 en 29 juni nog een jongentelling gehouden. Omdat op basis van de berekeningen voor het gehele eiland de uitkomst van de vrouwentelling het meest realistisch lijkt, is het totale aantal voor Ameland hier op berekend. Op 2 april was het aantal vrouwen nog een stuk lager dan op 18 april, wat aangeeft dat er toen nog een groot deel van de populatie elders was. Alhoewel er waarschijnlijk een langerekt broedseizoen was met nog nesten in juni, wordt er vanuit gegaan dat het gros van de vrouwen in begin mei op het nest zat. Met het verschil tussen 18 april en 5/9 mei komt het totale aantal voor Ameland op minimaal 484 vrouwen. Aangezien dit een

minimum aantal zou zijn, en er altijd spreiding is in de start van de eileg, zal het uiteindelijke aantal waarschijnlijk hoger liggen. Het maximum aan vrouwen was aanwezig op 18 april, met 932 exemplaren. Dit aantal is echter te hoog omdat deze vrouwen waarschijnlijk niet allemaal in staat waren om in 2024 te broeden. Om uiteindelijk tot een 'zo realistisch mogelijke' schatting te komen voor rekenaantal van broedende vrouwen is vervolgens het gemiddelde van deze telling (dus een maximum met 932) en het verschil tussen de tweede en derde telling (een minimum met 484) genomen. De uitkomst hiervan is 708, en dit is het rekenaantal voor trendberekeningen voor geheel Ameland. Als alleen naar het aantal langs het Neerlandsreid wordt gekeken dan komt het totaal op minimaal 131 mogelijk broedende vrouwen op basis van het verschil tussen 18 april en 5/9 mei. Een deel van deze vrouwen zal in de Kooiuiden, Neerlandsreid en Vennootsoerd broeden, maar een ander deel ook verderop in aangrenzende gebieden als de Kooi-Oerdstuifdijkduinen en Het Oerd. Met 714 jongen aanwezig langs de gehele Amelandse Waddenkust op 28 en 29 juni is het broedsucces dan circa 1 jong per broedende vrouw.



Figuur 11. Gevonden Eidernesten met dronetellingen op 29 april en 8 mei 2024, Natuurcentrum Ameland en Brandhof Natuur & Platteland.

Tabel 5. Uitkomsten gedifferentieerde tellingen, vrouwentellingen en jongentellingen van Eider in vier verschillende deelgebieden langs de Amelander Waddenkust in 2024.

Bezoek	Gebied	man	onv man	vrouw	jongen
2/4 april	De Hon	453	2	155	
2/4 april	Nieuwlandsreid	233	3	135	
2/4 april	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)	499	38	300	
2/4 april	Veerdam Nes-begin Kooigrië	151	7	108	
	Totaal aantal geheel Ameland	1336	50	698	
18 april	De Hon	529	6	300	
18 april	Nieuwlandsreid	363	4	223	
18 april	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)	597	70	343	
18 april	Veerdam Nes-begin Kooigrië	84	10	66	
	Totaal aantal geheel Ameland	1573	90	932	
5/9 mei	De Hon	391	4	124	
5/9 mei	Nieuwlandsreid	312	3	92	
5/9 mei	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)	548	65	197	
5/9 mei	Veerdam Nes-begin Kooigrië	50	10	35	
	Totaal aantal geheel Ameland	1301	82	448	
28/29 juni	De Hon				298
28/29 juni	Nieuwlandsreid				142
28/29 juni	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)				274
28/29 juni	Veerdam Nes-begin Kooigrië				0
	Totaal aantal geheel Ameland				714

Nachtzwaluw, n=2

Op basis van een uitsluitende waarneming in de vroege ochtend van 24 mei zijn 2 territoria vastgesteld op de Vlakte van Polet. Tijdens de nachtronde op 22 juni was maar 1 zingend exemplaar aanwezig, maar wel twee roepende vogels (waarvan niet kan uitgesloten dat het partners waren). Nachtzwaluwen zijn in 2019

(3-4 territoria) voor het eerst aangetroffen als broedvogel op Ameland, daarna jaarlijks aanwezig met een maximum van 5 territoria in 2022. In al deze jaren waren er territoria op de Vlakte van Polet, en in 2024 was dit de enige plek op heel Ameland.



Broedbiotoop van Nachtzwaluw op de Vlakte van Polet, 27 juni 2024, Jelle Postma.

Buizerd, n=3

In de Kooiuiden lagen 2 nesten op circa 170 meter afstand van elkaar. Bij beide nesten waren tot bij de laatste rondes alarmerende vogels aanwezig, op beide nesten zat minstens één jong maar het precieze aantal is niet vastgesteld. Op het Vennootsoerd was daarnaast ook een nest bezet, welke waarschijnlijk ook succesvol was.

Grauwe Klauwier, n=1

Eind jaren tachtig zaten er op het eiland nog 20-25 broedparen, waarmee Ameland het laatste bolwerk van de 'duinklauwieren' was. Het laatste paar broedde in 1998 in het Hagedoornveld (Versluys et al. 1997, Geertsma & Esselink 2002.) In 2023 werd voor het eerst weer succesvol gebroed. Op westelijk Ameland was in 2023 en 2024 een territorium aanwezig. In 2022 was er echter ook al een waarneming van een territoriale vogel op 24 juni aan de rand van de Kooiuiden (struweel nabij fietspad Bureblinkert), en in 2023 was er een waarneming van een alarmerende man in de Buurderduinen. In de Kooiuiden werd op 27 mei 2024 een paar ontdekt, en 28 juni werden er jongen gevoerd. Op landelijk niveau zit de soort weer in de lift met een sterke toename gemeten over de laatste 12 jaar.



Één van beide nesten van Buizerd in de Kooiuiden, 12 juni 2024, Jelle Postma.

5. Evaluatie

Binnen de geïnventariseerde gebieden is met 75 soorten een rijke en gevarieerde broedvogelbevolking vastgesteld. Meest rijk aan zangvogels zijn de Kooiduinen en Vennotsoerd, met dank aan de afwisseling van droge en natte duinen, met struweel en bosvorming. Het territorium van Grauwe Klauwier in de Kooiduinen biedt weer hoop op een terugkeer van deze ooit kenmerkende Amelandse broedvogel. Bij de Vlake van

Polet zijn een aantal typerende heidesoorten aanwezig, zoals de schaarse Nachtzwaluw en Boompieper. De grote kwelder op de Neerlandsreid herbergt belangrijke aantallen van typerende Waddenbroedvogels als Kluut, Scholekster, verschillende soorten meeuwen, Noordse Stern, Veldleeuwerik en Graspieper, en met name in het noordwestelijk deel zijn nog relatief veel weidevogels aanwezig.



Boschages en struweel in de Kooiduinen, 12 juni 2024, Jelle Postma.

6. Literatuur

Duijns, S., Oosterbeek, K., Krol, J., van Duin, W., Deuzeman, S., Postma, J. & Kampichler, C. 2024. Onderzoek naar de relatie tussen bodemdaling en kans op overstroming van kwelderbroedvogels op Ameland. Sovon-rapport 2023/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geertsma M. & Esselink H. 2002. Grauwe Klauwier *Lanius collurio*. pp. 438-439 in: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KKNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey -Nederland, Leiden.

van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Lammerts E.J., Meijer J., Vriens G., Krap S., Molenaar W. & Valk H. 2017. PAS-gebiedsanalyse voor Ameland. RVO/Provincie Fryslân.

van Manen W. 2024. Handreiking gebiedskarteringen broedvogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

Versluys M., Engelmoer H., Blok D. & van der Wal R. 1997. Vogels van Ameland. Friese Pers Boekerij, Leeuwarden.

Bijlage 1. Aantalsontwikkeling Neerlandsreid 1996-2024

Soort	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Brandgans	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Grauwe Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Nijlgans	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	2
Bergeend	12	41	7	9	68	27	17	15	35	57	55	34	56	65
Slobeend	1	4	0	0	2	0	0	3	4	3	1	1	0	0
Krakeend	0	1	0	0	1	0	0	0	2	1	0	1	1	2
Wilde Eend	13	7	2	10	11	6	11	8	13	7	6	11	6	15
Soepeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Pijlstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eider	87	122	35	23	19	21	30	36		27	69	54	137	151
Holenduif	4	5	3	2	1	1	0	0	2	0	1	2	1	5
Houtduif	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Meerkoet	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Scholekster	378	261	321	428	424	368	363	368	264	409	384	347	433	382
Kluut	21	26	30	28	33	13	24	27	38	12	52	9	13	8
Kievit	46	53	44	60	63	53	50	47	46	32	34	28	32	31
Bontbekplevier	2	0	3	1	2	3	3	0	0	2	1	2	1	1
Wulp	2	5	2	2	3	3	2	2	9	1	2	3	5	5
Grutto	21	43	24	27	18	23	22	29	20	18	10	17	25	25
Kemphaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tureluur	23	44	53	39	37	46	37	27	34	25	33	32	36	29
Kokmeeuw	288	440	495	140	554	284	57	89	66	211	62	36	57	69
Stormmeeuw	0	6	0	2	4	0	1	2	18	4	0	11	11	24
Grote Mantelmeeuw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zilvermeeuw	0	48	21	55	64	25	25	64	20	37	28	31	37	48
Kleine Mantelmeeuw	0	8	10	19	18	46	19	32	41	31	39	47	39	51
Visdief	110	251	160	85	209	18	15	53	81	60	15	86	106	42
Noordse Stern	0	29	20	0	8	7	3	2	10	22	28	1	3	2
Bruine Kiekendief	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velduil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	0
Ekster	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kauw	0	6	1	4	4	0	0	14	15	8	6	2	0	3
Zwarte Kraai	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Veldleeuwerik	35	67	43	32	34	29	23	31	47	28	35	32	25	27
Oeverwaluw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rietzanger	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Kleine Karekiet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sprinkhaanzanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grasmus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Winterkoning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tapuit	3	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Gele Kwikstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Witte Kwikstaart	0	4	3	3	2	1	0	2	1	1	2	2	0	0
Graspieper	18	35	25	21	16	18	10	15	38	22	20	30	23	23
Kneu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rietgors	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0

Soort	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brandgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	0	0	0	0	1	0	0	1	7		31			156
Nijlgans	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0
Bergeend	57	69	57	79	27	27	21	25	24	16	22	30	19	14
Slobeend	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	1
Krakeend	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0
Wilde Eend	9	6	6	13	6	2	2	7	4	2	10	3	2	9
Soepeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pijlstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Eider														
Holenduif	5	4	8	2	1	5	8	4	3	2	6	2	3	5
Houtduif	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meerkoet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	368	375	382	370	404	398	373	351	407	414	355	350	353	371
Kluut	6	14	16	17	13	20	20	10	9	10	8	14	13	24
Kievit	31	32	31	36	39	38	38	33	34	30	26	23	33	37
Bontbekplevier	2	0	3	2	2	1	4	3	4	3	3	3	4	2
Wulp	5	5	7	3	3	3	2	4	4	4	4	3	3	4
Grutto	26	29	20	29	20	29	23	19	18	13	12	12	10	22
Kemphaan	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tureluur	33	36	39	53	32	59	52	37	44	36	32	37	36	37
Kokmeeuw	164	395	325	212	373	477	192	149	175	43	67	0	1	3
Stormmeeuw	13	16	29	52	39	52	39	56	85	93	64	61	48	51
Grote Mantelmeeuw	0	0	0	0	0	1	1	1	2	1	2	2	2	1
Zilvermeeuw	12	15	9	27	27	39	59	67	166	132	72	110	59	129
Kleine Mantelmeeuw	29	11	18	24	31	12	21	17	81	95	45	30	34	57
Visdief	47	34	21	51	66	43	6	14	39	8	27	0	0	0
Noordse Stern	2	8	7	8	8	5	9	46	7	23	25	7	9	16
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velduil	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kauw	1	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Zwarte Kraai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veldleeuwerik	26	34	35	42	37	38	48	42	37	53	49	40	51	36
Oeverzwaluw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	0
Rietzanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Kleine Karekiet	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprinkhaanzanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grasmus	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Winterkoning	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tapuit	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2	0	1	1
Gele Kwikstaart	0	0	0	0	1	0	2	2	3	3	3	8	10	8
Witte Kwikstaart	0	0	0	3	1	1	2	0	1	2	1	0	0	0
Graspieper	25	21	28	29	35	34	38	37	38	31	35	36	55	32
Kneu	0	1	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Rietgors	0	0	0	1	1	2	0	1	1	0	0	0	0	0

Bijlage 2. Verspreidingskaarten

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Sovon (info@sovon.nl)



In opdracht van:



Bosgroep Noord-Oost Nederland

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

